ISSN - 2544-9346

OPEN ACCESS
PEER-REVIEWED JOURNAL

SCIENCE REVIEW

Scientific Edition
Published by:

RS Global

ISSN 2544-9346

Open Access Peer-reviewed Journal

Science Review

9(16), October 2018

DOI: https://doi.org/10.31435/rsglobal_sr

Chief editor
Laputyn Roman
PhD in transport systems,
Associate Professor,
Department of Transport
Systems and Road Safety
National Transport University

Editorial board:
Lina Anastassova
Full Professor in Marketing, Burgas
Free University, Bulgaria
Mikiashvili Nino
Professor in Econometrics and
Macroeconomics, Ivane Javakhishvili
Tbilisi State University, Georgia
Alkhawaldeh Abdullah
Professor in Financial Philosophy,
Hashemite University, Jordan
Mendebaev Toktamys
Doctor of Technical Sciences,
Professor, LLP "Scientific innovation
center "Almas",Kazakhstan
Yakovenko Nataliya
Professor, Doctor of Geography,
Ivanovo State University, Shuya
Imangazinov Sagit
Director, Ph.D, Pavlodar affiliated
branch "SMU of Semei city"
Peshcherov Georgy
Professor, Moscow State Regional
University, Russia
Mustafin Muafik
Professor, Doctor of Veterinary
Science, Kostanay State University
named after A.Baitursynov
Ovsyanik Olga
Professor, Doctor of Psychological
Science, Moscow State Regional
University
Nino Abesadze
Associate Professor Tbilisi State
University, Faculty of Economics and
Business
Sentyabrev Nikolay
Professor, Doctor of Sciences,
Volgograd State Academy of Physical
Education, Russia
Harlamova Julia
Professor, Moscow State University
of Railway Transport, Russia

Publisher –
RS Global Sp. z O.O.,

Scientific Educational
Center
Warsaw, Poland

Numer KRS: 0000672864
REGON: 367026200
NIP: 5213776394

Publisher Office's address:
Dolna 17,
Warsaw, Poland,
00-773

Website:
https://ws-conference.com/
E-mail:
rsglobal.poland@gmail.com
Tel:
+4(857) 898 55 10

Copies may be made only from legally acquired originals.
A single copy of one article per issue may be downloaded for personal use (non-commercial research or private study). Downloading or printing multiple copies is not permitted. Electronic Storage or Usage Permission of the Publisher is required to store or use electronically any material contained in this work, including any chapter or part of a chapter. Permission of the Publisher is required for all other derivative works, including compilations and translations. Except as outlined above, no part of this work may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means without prior written permission of the Publisher.

The authors are fully responsible for the facts mentioned in the articles. The opinions of the authors may not always coincide with the editorial boards point of view and impose no obligations on it.

CONTENTS

MEDICINE

Kirkilevsky S. I., Mashukov A. O., Yarema R. R., Zgura O. M., Maksimovskiy V. E., Rybin A. I., Bilenko O.O., Linkevich V. A., Osadchiy D. M.
SIGNIFICANCE OF BASIC CLINICAL TESTS CHANGING AFTER THE HYPEC PROCEDURE IN PATIENTS WITH GASTRIC CANCER AND SOME OTHER TUMORS..... 3

Urinov Zh. Z., Djuraev A. M., Davlatov B. N., Kasimhodjaev M. I.
NEW ASPECTS IN THE TREATMENT OF CHILDREN WITH CONGENITAL CLUBFOOT... 8

Войценко К. І.
ДИНАМІКА НАРОСТАННЯ ПАТОЛОГІЧНИХ ЗМІН У СТРУКТУРНИХ КОМПОНЕНТАХ ХРЯЩОВОГО ПОКРИТТЯ КОЛІННОГО СУГЛОБА ЩУРА НАПРИКІНЦІ ТРЕТЬОГО ТА ЧЕТВЕРТОГО ТИЖНІВ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ОПІОЇДНОГО ВПЛИВУ..... 11

Гетман О. А.
ДИНАМІКА ПОКАЗНИКІВ СЕРЦЕВО-СУДИННОГО РЕМОДЕЛЮВАННЯ, ЦИТОКИНОВОГО БАЛАНСУ НА ТЛІ ФАРМАКОТЕРАПІЇ СТАТИНАМИ ПАЦІЄНТІВ З ХОЗЛ І СУПУТНЬОЮ ІХС З СИНДРОМОМ ЛЕГЕНЕВОЇ ГІПЕРТЕНЗІЇ 19

PEDAGOGY

Безлюдний О. І.
ІНТЕГРАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ, ЕКОЛОГІЧНОЇ, СОЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО РОБОТИ ІЗ СІМ'ЄЮ..... 29

Щербина О. О.
ПСИХОЛОГІЧНИЙ КОМФОРТ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ДОРОСЛОМУ ВІЦІ..... 37

PSYCHOLOGY

Lana Sulkhanishvili
THE SOCIAL DISTANCE OF 13-17 YEAR OLD TEENAGERS TOWARDS DIFFERENT REFERENCE GROUPS IN THE PROCESS OF COMMUNICATION..... 40

PHILOLOGY

Вільна Я. В., Хворостяний І. Г.
АКСІОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМАТИКА РОМАНУ ПАНАСА МИРНОГО «ПОВІЯ»..... 47

PEDAGOGY

ІНТЕГРАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ, ЕКОЛОГІЧНОЇ, СОЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО РОБОТИ ІЗ СІМ'ЄЮ

Безлюдний О. І., *доктор педагогічних наук, професор*

Україна, Умань, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

DOI: https://doi.org/10.31435/rsglobal_sr/31102018/6194

ARTICLE INFO

Received 09 August 2018
Accepted 14 October 2018
Published 31 October 2018

KEYWORDS

integration,
integrative connections,
pedagogical,
ecological,
social training,
readiness,
family training,
social ecology.

ABSTRACT

The article deals with the problem of pedagogical, ecological and social training of would-be specialist to work with a family within integrative connections. It has been proved that the integrative students' training is done on the basis of the next courses: 'Family Training' and 'Social Ecology'. It has been also stated the effective students' training to work with a family is realized within the complex of pedagogical conditions. They are necessary – the principle of succession is dominated - and sufficient – to be dealt with novelty. It takes the use of technological elements of the content renovation method, which lead to the sensitization process of readiness formation for would-be specialist to work with a family. They also lead to the general features of ecological and social terms. It also includes the realization of cross-disciplinary connections which are oriented on the integration of professional and pedagogical, special and partially objective knowledge. Here we also speak on the development of pedagogical, ecological and social readiness to work with a family in the process of integrative, ecological and family terms formation correlating with the peculiarity of a family as a social unit. It also covers the activation of social and ecological actions within the system of social tasks and exercises. It is found that pedagogical, ecological and social terms are integrative and may be used in studying of every course.

Citation: Безлюдний О. І. (2018) Intehratsiia Pedahohichnoi, Ekolohichnoi, Sotsialnoi Pidhotovky Maibutnikh Fakhivtsiv do Roboty iz Simieiu. *Science Review*. 9(16). doi: 10.31435/rsglobal_sr/31102018/6194

Copyright: © 2018 **Безлюдний О. І.** This is an open-access article distributed under the terms of the **Creative Commons Attribution License (CC BY)**. The use, distribution or reproduction in other forums is permitted, provided the original author(s) or licensor are credited and that the original publication in this journal is cited, in accordance with accepted academic practice. No use, distribution or reproduction is permitted which does not comply with these terms.

Соціально-екологічна ситуація в країні, становлення громадянського суспільства, вимоги, що висуваються суспільством до особистості, диктують необхідність виховання культурної людини, здатної не тільки зберігати культуру та її форми, а й бачити культурні цінності, культурні програми майбутнього.

Джерелом цих проблем в педагогічній практиці є протиріччя між зростаючою роллю освіти у формуванні культурної людини і недостатнім усвідомленням того, що орієнтація на інтеграцію педагогічної, екологічної, соціальної підготовки майбутніх фахівців є фактором розвитку особистості.

Сім'я як основний осередок суспільства виконує найважливіші соціальні функції, відіграє значну роль у житті людини, її захисті, забезпеченні соціалізації, формуванні і задоволенні індивідуальних потреб.

Сучасна ситуація в Україні (економічна криза, соціально-екологічні проблеми, нагнітання соціальної та політичної напруженості, міжетнічні конфлікти, зростаюча

матеріальна і соціальна поляризація суспільства тощо) загострила проблеми сім'ї. У значної частини сімей різко погіршилися умови реалізації основних соціальних і особистісних функцій, вони виявилися у складних життєвих обставинах [15].

Реформування суспільства в політичній, економічній, екологічній, соціальній сферах призвело до розшарування суспільства, зниження життєвого рівня більшості населення. Швидко зростає число неблагополучних, конфліктних сімей, які не здатні реалізувати виховну функцію. В результаті загрозливих масштабів набула бездоглядність, безпритульність дітей. Багато підлітків не навчаються і не працюють.

Збільшення і ускладнення негативних явищ в соціалізації молодого покоління гостро поставило питання про необхідність якісно нової організації виховання молоді, вироблення державної стратегії і тактики в питаннях їх виховання. У зв'язку з цим була розроблена і затверджена Концепція сімейного виховання в системі освіти України «Щаслива родина» на 2012-2021 роки, метою якої визначено забезпечення необхідних науково-методичних, організаційних, кадрових, інформаційних та інших умов для розвитку виховних систем в освітніх установах усіх типів і видів, упорядкування їх діяльності, що сприяє розвитку соціальної і культурної компетентності особистості, її самовизначенню в соціумі, формуванню людини – громадянина, сім'янина – батька, фахівця – професіонала.

Проте з позицій сьогоднішнього дня, необхідно, на наш погляд, звернути особливу увагу на вміння батьків створювати в родині атмосферу психологічної та соціальної захищеності дитини, уміння протистояти негативним факторам навколишнього середовища, вміння здійснювати плідну взаємодію зі школою з метою освіти, розвитку і формування особистості дитини.

Розвиток демократичного спрямування вищезазначених проблем пов'язаний з пошуками шляхів співпраці сім'ї та школи, психологів і батьків.

Сім'я – перший та головний інструмент соціалізації дитини. Саме батьки відіграють провідну роль у вихованні дитини. Від якості знань та вмінь батьків взаємодіяти зі своєю дитиною залежить успіх її інтеграції в соціумі [8, с.4].

Проблемі розвитку сім'ї, особистісному розвитку дітей у сімейному мікросередовищі, оптимізації відносин між школою та сім'єю присвячено дослідження (Н. Акерман, Р. Байярд Л. Богданович, Т. Галкіна, Ю. Касаткіна С. Керкис, Н. Клюєва, Т. Куликова, І. Міняйло, М. Раттер, В. Сатир, В. Титаренко, О. Шостакович). Науковці доводять, що робота з сім'єю має свої специфічні особливості, оскільки сучасна сім'я – явище складне, як правило, відчуває на собі сукупність труднощів і проблем (адаптації як необхідної умови оптимального входження у соціальне та навколишнє середовище, сучасного розуміння структурних компонентів сімейної соціалізації тощо).

Науковці (В. Бажанюк, Ю. Битько, Ж. Вірна, В. Григоренко, Т. Жванця, Т. Жук, А. Капська, І. Литвиненко, С. Миронова, Н. Нагорна, В. Панок, Т. Сінєльнікова, Г. Сіліна, Я. Чаплак, А. Швалб) розкривають той факт, що сучасний фахівець (педагог, соціальний педагог, психолог) повинен володіти необхідними знаннями, вміннями та практичними навичками із застосовуванням нестандартного, креативного підходу до вирішення фахових завдань у процесі міжособистісної взаємодії з сім'ями (батьками і дітьми), а також готовий до виконання ролі захисника прав та інтересів клієнта, організатора, консультанта, адміністратора, посередника, експерта з питань соціальної політики і практики тощо [17, с.15-16].

Одним з можливих шляхів освіти і виховання особистості як культурної людини є інтеграція педагогічної, екологічної, соціальної підготовки майбутніх фахівців в контексті орієнтації їх до роботи із сім'єю.

Мета: розкрити проблему педагогічної, екологічної, соціальної підготовки майбутніх фахівців до роботи із сім'єю через інтегративні зв'язки.

Результати дослідження. Ідеальний варіант модельного уявлення інтеграції укладає в собі її змістовну і процесуальну сторони, що дозволяє більш ємно і наочно розкрити її сутність. У науковій літературі з проблемам інтеграції виділяють основні критерії наукової значимості, а саме: міждисциплінарність, наочність, інформаційну ємність (при мінімумі зв'язків – максимум інформації) [17, с.66]. Ці критерії виявилися головним орієнтиром у побудові інтегративних зв'язків у підготовці майбутніх фахівців до роботи із сім'ями.

Розроблені нами інтегративні зв'язки педагогічної, екологічної, соціальної підготовки майбутніх фахівців до роботи з сім'єю складаються з декількох компонентів.

Перший компонент – проектування та організація цих зв'язків у педагогічній, екологічній, соціальній підготовці майбутніх фахівців до роботи з сім'єю і як результат – готовність до цього виду діяльності.

Другий компонент – наочне уявлення зв'язків пропонованої інтеграції педагогічної, екологічної, соціальної підготовки майбутніх фахівців до роботи з сім'єю, що є головним методологічним орієнтиром дослідження.

Третій компонент – етапи інтеграції екологічної, педагогічної, соціальної підготовки майбутніх фахівців до роботи з сім'єю. Ці етапи хронологічно збігаються з послідовним переходом студентів на більш високі рівні готовності до педагогічної, екологічної, соціальної роботи із сім'ями – від навчального, методичного, пошукового до методологічного.

Четвертий компонент – наочна розробка інтегративних зв'язків педагогічної, екологічної, соціальної підготовки майбутніх фахівців до роботи з сім'єю.

П'ятий компонент – міждисциплінарні та міжпредметні зв'язки між розділами дисциплін «Соціоекологія» і «Сімейна педагогіка».

Зупинимося детальніше на характеристиці компонентів інтеграції.

Першим елементом є проектування та організація інтегративних зв'язків педагогічної, екологічної, соціальної підготовки майбутніх фахівців до роботи з сім'єю і формування відповідної готовності.

В умовах екологічної кризи виникає необхідність в екологізації освіти на всіх її рівнях. Крім того, перехід до цивілізованих ринкових відносин загострює проблему підготовки людини до неперервної самоосвіти, що можливо тільки на основі розвитку у кожного студента самостійного професійного мислення (педагогічно-еколого-соціального в контексті актуальних соціально-екологічних проблем). Тому в основі інтеграції лежать вимоги суспільства до педагогічної, екологічної, соціальної підготовки фахівців із роботи з сім'єю.

Головні завдання інтеграції – обґрунтувати способи педагогічної, екологічної, соціальної підготовки майбутніх фахівців із роботи з сім'єю. Зокрема, мова йде про формування у студентів готовності до роботи із сім'єю (педагогічної, екологічної, соціальної) з використанням методу оновлення змісту, деякі елементи якого органічно вводилися нами в навчальні курси. Цей метод, як і будь-який інший, має змістову і процесуальну сторони. Тому в центрі інтеграції знаходяться змістовий і процесуальний компоненти. Змістовий компонент включає в себе зміст інтеграції, інтегративний підхід у розвитку у студентів педагогічної, екологічної, соціальної готовності до роботи із сім'єю (її рівнів: навчальний, методичний, пошуковий, методологічний). У процесуальному компоненті представлена реалізація системи прийомів, форм (програмовані вправи, завдання тощо), ситуації (проблемні, пізнавальні, розвивальні тощо) з розвитку у студентів педагогічної, екологічної, соціальної готовності до роботи із сім'єю.

Педагогічні умови ефективного розвитку у студентів педагогічної, екологічної, соціальної готовності до роботи із сім'єю в процесі відповідної підготовки студентів є головною підставою успішності запропонованої інтеграції. Критерії педагогічної, екологічної, соціальної готовності до роботи із сім'єю: «екоцентрична спрямованість екологічних знань студентів, як необхідна умова розвитку космопланетарного мислення; високий рівень сформованості понять, в піраміді яких «рухається» еколого-педагогічне мислення; високий рівень підготовленості студентів» [17, с.69].

У світлі ідеї оновлення змісту важливими (крім змістового і процесуального) критеріями в класифікації педагогічних умов є їх наступність і новизна. В необхідних умовах повинна домінувати наступність, а в достатніх – новизна.

У зв'язку з цим, до необхідних умов відносимо такі:

1. Використання технологічних елементів методу оновлення змісту, спрямованих на активізацію процесу формування готовності майбутніх фахівців до роботи з сім'єю і на врахування загальних ознак екологічних та сімейних понять.

2. Реалізація міждисциплінарних зв'язків, спрямованих на інтеграцію професійно-педагогічних, спеціальних і частково-предметних знань.

До достатніх умов відносимо:

3. Розвиток педагогічної, екологічної, соціальної готовності до роботи із сім'єю у процесі формування інтеграційних екологічних і сімейних понять з урахуванням специфіки та функцій сім'ї як соціального інституту.

4. Активізація соціально-екологічних дій через систему спеціальних завдань і вправ.

Обґрунтуємо вибір необхідних і достатніх умов. «Необхідні і достатні умови – умови правильності твердження, без виконання яких твердження свідомо не може бути вірним

(необхідні умови) і, відповідно, при виконанні яких твердження свідомо вірно (достатні умови)» [11, с. 72].

Обгрунтування першої педагогічної умови: використання елементів методу оновлення змісту активізують дії (педагогічні, соціальні) майбутніх фахівців у роботі з сім'єю, наприклад, через: усвідомлення чотирьох логічних етапів пізнання – основи, центру, результату, аналізу.

Друга умова спрямована на реалізацію міждисциплінарних зв'язків. У своєму дослідженні (Є. Артамонова, Н. Винокуров, А. Галєєва, Е. Гірусов, С. Глазачев. О. Калініна, М. Криловець, В. Медведєв, Е. Паладянц, Н. Плугіна) визначають міждисциплінарні зв'язки як необхідну дидактичну умову підвищення наукового рівня навчання, розвитку діалектичного мислення, формування світогляду і умінь широкого переносу знань [1; 2; 3; 4; 5; 6, 9, 13, 14].

Значення реалізації міждисциплінарних зв'язків можна визначити:

1) усуненням дублювання у вивченні одних і тих же питань на заняттях з різних дисциплін, зокрема, при вивченні студентами дисциплін «Соціоекологія» та «Сімейна педагогіка»;

2) єдиним підходом до формування понять, вивчення теорій, методів і закономірностей. Зокрема, тут можна перерахувати вивчені студентами методи науково-педагогічного дослідження; принципи і закономірності розвитку таких понять як екологічна криза, соціальна екологія, сім'я та ін.;

3) єдністю інтерпретації понять. Для студентів це такі поняття і категорії як сім'я, соціальна екологія, готовність до роботи із сім'єю тощо;

4) урахуванням умінь і навичок, набутих при вивченні інших навчальних дисциплін;

5) єдиним підходом до формування узагальнених умінь і навичок (пізнавальних і практичних).

Третя педагогічна умова (розвиток педагогічної, екологічної, соціальної готовності до роботи із сім'єю у процесі формування інтеграційних екологічних і сімейних понять з урахуванням специфіки та функцій сім'ї як соціального інституту) пов'язана з тим, що в процесі підготовки майбутніх фахівців до роботи з сім'єю їх необхідно орієнтувати на суб'єкт-суб'єктну еколого-педагогічну взаємодію, на активізацію педагогічного потенціалу, соціальних і екологічних функцій сім'ї.

Сім'я постає як неповторний і незамінний інститут соціалізації і виховання, як важливий елемент в структурі неперервної екологічної освіти, як активний суб'єкт по взаємодії з фахівцем для вирішенням соціальних і соціально-екологічних проблем [1; 3; 16].

При активізації виховного (еколого-педагогічного) потенціалу сім'ї необхідно орієнтуватися на природодоцільність дитячого мислення, а також, здатність дитини до емпатії (співчуття, співпереживання, здатності ототожнювати себе з іншими, перевтілюватися). Еколого-педагогічне мислення включає соціально-екологічні і педагогічні (в нашому випадку сімейні) поняття, при вивченні і засвоєнні яких розвивається їх готовність (педагогічна, екологічна, соціальна) до роботи із сім'єю.

Цьому сприяє четверта педагогічна умова, яка спрямована на активізацію соціально-екологічних дій через систему спеціальних завдань і вправ. Серед них: програмована вправа з розвитку понять: «екологічна криза», «соціальна екологія», «соціальна сутність сім'ї», анкета, спрямована на виявлення типу екологічної свідомості студентів та ін.

Другим компонентом є узгодження методологічних категорій педагогічної, екологічної, соціальної підготовки фахівців із роботи з сім'єю і формування у них відповідної готовності, що є основним методологічним орієнтиром інтегративних зв'язків. Цей компонент інтеграції представлений у вигляді перехресних зв'язків. Як бачимо відбувається інтеграція трьох підходів – знаннєвого, контекстного і особистісно-діяльнісного, і інтеграція трьох основних компонентів, з яких складається поняття про спеціальну підготовку студентів до роботи з сім'єю.

Третій компонент інтеграції: етапи підготовки майбутніх фахівців до роботи з сім'єю, пов'язані з просуванням студентів за рівнями готовності (табл. 1).

Таблиця 1. Етапи підготовки майбутніх фахівців до роботи з сім'єю

Етапи	Структура готовності	Зміст дисциплін «Соціоекологія» і «Сімейна педагогіка»
I. База	Вихідні явища, поняття, ідеї, принципи, родові відносини	1.1. Становлення екології як науки
		1.2. Екологія і сучасні екологічні проблеми
		1.3. Навколишнє середовище
		1.4. Екологія і здоров'я
II. Центр	Інтеграція еколого-педагогічних понять; види родових відносин, принципи, стилі, рівні педагогічної, екологічної, соціальної готовності, закономірності	1.5. Екологічне мислення і свідомість
		1.6. Екологічна культура
		1.7. Екологічна освіта
		2.1. Сім'я як соціальний інститут (соціальна сутність сім'ї)
		2.2. Специфіка сімейного виховання; виховний (еколого-педагогічний) потенціал сім'ї
III. Результат	Межі дотику і прояву	1.8. Екологічні проблеми соціальної роботи
		2.3. Сутність і зміст соціальної роботи з сім'єю (в контексті проблеми дослідження: соціально-екологічна і еколого-педагогічна робота з сім'єю)
IV. Аналіз	Роль і місце готовності (педагогічної, екологічної, соціальної) у науковій картині світу, суспільства, сім'ї	2.4. Проблеми сучасної сім'ї (в контексті поставленої проблеми, екологічно зумовлені соціальні проблеми сім'ї)
		1.9. Стратегія існування і розвитку цивілізації

Четвертий компонент. При безпосередній реалізації вищезазначених ідей постала необхідність уявити їх в найбільш простій, наочній, практично зручній формі. Ми обрали форму таблиць.

П'ятий компонент – міжпредметні зв'язки між розділами дисциплін «Соціоекологія» і «Сімейна педагогіка», що показано у таблиці 2.

При складанні таблиці, яка наочно демонструє особливості реалізації міжпредметних зв'язків дисциплін «Соціоекологія» і «Сімейна педагогіка», враховувалася специфіка реалізації цих зв'язків. Згідно висновку Е. Паладянц, «розвиток ідеї міжпредметності рухається в напрямку від проблемно-комплексного навчання на міжпредметній основі до міжпредметних зв'язків, а потім до інтеграції» [13, с. 9].

Тут, інтеграція є найбільш високим рівнем здійснення міжпредметних зв'язків у навчанні. Виконуючи синтезуючі, узагальнюючі функції в навчанні, інтеграція дозволяє створити нове, узагальнене знання. При цьому, у процесі інтеграції «кожен з компонентів зберігає свою суверенність, свої сутнісні якості. Взаємодія, що позначається як інтеграція, виключає знищення, підпорядкування, розчинення одного в іншому» [13, с. 10]. Таким чином, в нашому дослідженні, підставою для міжпредметних і інтеграційних зв'язків дисциплін «Соціоекологія» і «Сімейна педагогіка» є педагогічно-еколого-соціальна підготовка студентів та її результат: формування у них готовності, яка в процесі професійної підготовки набуває відповідного спеціального статусу – професійна педагогічно-еколого-соціальна готовність майбутнього фахівця до роботи з сім'єю. Предметом вивчення, відповідно є педагогічні, екологічні та соціальні поняття, загальні для цих дисциплін і необхідні для формування готовності до роботи із сім'єю. Звідси мотивом для нас є необхідність у професійній педагогічно-еколого-соціальній підготовці студентів; спільною метою – інтеграція педагогічної, екологічної, соціальної підготовки майбутніх фахівців до роботи із сім'єю; головним інструментом і критерієм ефективності інтеграції – рівні засвоєння студентами педагогічних, екологічних та соціальних понять.

Таблиця 2. Зв'язки між розділами дисциплін «Соціоекологія» та «Сімейна педагогіка»

Сімейна педагогіка / Соціальна екологія	Основні категорії курсу		Соціально-культурні основи	Напрями роботи з сім'єю	Тенденції розвитку сім'ї		Специфіка змісту, пов'язана з об'єктом дослідження
	поняття про шлюб і сім'ю, функції сім'ї	виховний потенціал сім'ї	специфіка сімейного виховання	сутність і зміст роботи з сім'єю	проблеми сучасної сім'ї	криза сім'ї, тенденції її розвитку	
Екологія і сучасні екологічні проблеми	зв'язки між розділами обох дисциплін	інтегративні зв'язки	зв'язки з боку «Сімейної педагогіки»	інтегративні зв'язки	інтегративні зв'язки	інтегративні зв'язки	Вплив екологічних проблем на стан сім'ї. Роль фахівця з вирішення соціально-екологічних проблем сім'ї.
Навколишнє середовище	зв'язки з боку «Сімейної педагогіки»	інтегративні зв'язки	зв'язки між розділами обох дисциплін	зв'язки з боку «Сімейної педагогіки»	зв'язки з боку «Сімейної педагогіки»	зв'язки з боку «Сімейної педагогіки»	роль сім'ї у формуванні у дитини знань про Світ і місце людини в ньому.
Екологія і здоров'я	зв'язки з боку «Соціоекології»	зв'язки з боку «Сімейної педагогіки»	зв'язки з боку «Сімейної педагогіки»	зв'язки з боку «Соціоекології»	інтегративні зв'язки	зв'язки з боку «Сімейної педагогіки»	вплив екологічних проблем на стан здоров'я людини і репродуктивну функцію сім'ї.
Екологічне мислення і свідомість	зв'язки з боку «Сімейної педагогіки»	інтегративні зв'язки	інтегративні зв'язки	інтегративні зв'язки	зв'язки з боку «Сімейної педагогіки»	зв'язки з боку «Сімейної педагогіки»	роль сім'ї і фахівця з в розвитку екологічного мислення та свідомості
Екологіч на культура	зв'язки з боку «Сімейної педагогіки»	інтегративні зв'язки	інтегративні зв'язки	інтегративні зв'язки	зв'язки з боку «Сімейної педагогіки»	зв'язки з боку «Сімейної педагогіки»	формування екологічної культури
Екологічна освіта	зв'язки між розділами обох дисциплін	інтегративні зв'язки	інтегративні зв'язки	інтегративні зв'язки	зв'язки з боку «Сімейної педагогіки»	зв'язки з боку «Сімейної педагогіки»	завдання екологічної освіти. Роль сім'ї в екологічній освіті дитини
Екологічні проблеми соціальної роботи	зв'язки з боку «Сімейної педагогіки»	зв'язки з боку «Сімейної педагогіки»	зв'язки з боку «Сімейної педагогіки»	інтегративні зв'язки	інтегративні зв'язки	інтегративні зв'язки	специфіка профілактики і вирішення соціально-екологічних проблем в контексті діяльності фахівця по роботі з сім'єю
Стратегія існування і розвитку цивілізації	зв'язки з боку «Сімейної педагогіки»	інтегративні зв'язки	інтегративні зв'язки	інтегративні зв'язки	зв'язки з боку «Сімейної педагогіки»	інтегративні зв'язки	роль учителя (педагога, соціального педагога, батьків) в становленні епохи ноосфери

Аналіз таблиці показав взаємозв'язок методологічних, загальнопедагогічних і методичних складових, що забезпечують ефективне формування готовності (педагогічної, екологічної, соціальної) до роботи із сім'єю у процесі відповідної підготовки.

В якості порівняння представляємо міжпредметну взаємодію основних дисциплін – «Соціоекологія» і «Сімейна педагогіка» з іншими дисциплінами в ході цілісного процесу професійної підготовки студентів в умовах закладів вищої освіти (табл. 3).

Таблиця 3. Міжпредметні зв'язки дисциплін «Соціоекологія» і «Сімейна педагогіка» в педагогічно-еколого-соціальній підготовці студентів

Зв'язки / Дисципліна	Наявність міжпредметних зв'язків	
	Зміст розділів дисципліни, пов'язаних з об'єктом дослідження	Педагогічно-еколого-соціальний аспект
І. База		
Психологія	Співвідношення свідомості і несвідомого. Структура свідомості. Пізнавальні процеси. Мислення. Емоції і почуття	Роль понять в мисленні і свідомості людини. Психолого-педагогічної потенціал взаємодії зі світом природи.
Педагогіка	Зміст, структура безперервного освітнього процесу. Виховання в педагогічному процесі. Сім'я як суб'єкт педагогічної взаємодії і соціокультурне середовище виховання і розвитку особистості. Педагогічні основи соціальної роботи	Реалізація принципів природодоцільності, культуродоцільності, додатковості в процесі екологічного виховання. Роль соціального педагога в організації екологічного виховання в сім'ї. Екологічна етика як компонент професійної етики.
Соціоекологія	Виникнення і розвиток екології. Основні категорії екології. Екологія та сучасні екологічні проблеми. Зв'язок екологічної проблеми з іншими глобальними проблемами. Довкілля. Поняття і елементи навколишнього середовища. Якість життя і якість навколишнього середовища. Охорона навколишнього середовища та питання теорії. Екологічна криза та можливості його вирішення. Поняття і причини екологічної кризи. Формування екологічної культури: екологічна етика. Культура як сукупність матеріальних і духовних цінностей. Найважливіші принципи екокультури. Становлення екологічної етики. Екологія і здоров'я. Екологічні аспекти здоров'я. Принципи екологічної безпеки. Стратегія існування і розвитку цивілізації. Екологічні проблеми соціальної роботи.	
Соціальна робота	Принципи та закономірності соціальної роботи. Напрями, форми і методи соціальної роботи. Проблеми та орієнтири розвитку теорії соціальної роботи в XXI ст.	Основні напрями соціальної роботи з сім'єю
Сімейна педагогіка	Предмет і функції педагогіки сімейних стосунків. Поняття сім'ї. Сім'я і шлюб. Сім'я і побут. Основні типи сім'ї. Основні напрямки та технології роботи з сім'єю. Соціально-економічні, духовно-культурні, духовні засади сучасної сім'ї. Нормативно-правова база функціонування сім'ї, соціального захисту сім'ї, материнства і дитинства.	

У таблиці відображено специфіку формування педагогічних, екологічних та соціальних понять і роль різних дисциплін в розвитку цих понять у майбутніх фахівців для роботи з сім'єю. Аналіз таблиці показав, що зазначені поняття є інтегративними і, в тій чи іншій мірі, вони можуть розкриватися в умовах вивчення майже всіх навчальних дисциплін.

Висновки. Огляд літератури з проблеми дослідження показав, що питання педагогічної, екологічної, соціальної підготовки майбутніх фахівців до роботи із сім'єю є вона є новою і практично значущою. Результатом підготовки студентів є формування у них педагогічної, екологічної, соціальної готовності до роботи з сім'єю.

Педагогічна, екологічна, соціальна підготовка включає екологічну та професійно-педагогічну складові. Екологічний її компонент спрямований на розвиток екологічного

мислення, свідомості та культури, педагогічний – на розвиток професійно-педагогічної готовності студентів. Аналіз науковох літератури, передового досвіду і наші пошукові дослідження показали, що підготовка студентів може здійснюватися на основі навчальних дисциплін «Сімейна педагогіка» і «Соціоекологія».

Ефективна підготовка студентів до роботи з сім'єю реалізується через комплекс педагогічних умов, які ми розділяємо на необхідні і достатні (в перших домінує наступність, у других – новизна): використання технологічних елементів методу оновлення змісту, спрямованих на активізацію процесу формування готовності майбутніх фахівців до роботи з сім'єю і на врахування загальних ознак екологічних та сімейних понять; реалізація міждисциплінарних зв'язків, спрямованих на інтеграцію професійно-педагогічних, спеціальних і частково-предметних знань; розвиток педагогічної, екологічної, соціальної готовності до роботи із сім'єю у процесі формування інтеграційних екологічних і сімейних понять з урахуванням специфіки та функцій сім'ї як соціального інституту; активізація соціально-екологічних дій через систему спеціальних завдань і вправ.

Педагогічні, екологічні та соціальні поняття є інтегративними і, в тій чи іншій мірі, вони повинні розкриватися при вивченні майже всіх навчальних дисциплін. Тому, з метою вдосконалення змісту навчальних програм з урахуванням проблем сучасної еколого-педагогічної освіти потрібно враховувати реалії та перспективи специфіки формування зазначених понять і роль різних дисциплін в розвитку цих понять у майбутніх фахівців для роботи з сім'єю.

ЛІТЕРАТУРА

1. Артамонова Е. И., Искакова М. О. Экологическое воспитание будущего учителя в едином образовательном процессе педагогического вуза. *Педагогическое образование и наука.* 2012. № 8. С. 43–53.
2. Винокурова Н. Ф. Интеграция экологических знаний. Нижний Новгород: Изд-во Волго-Вятской академии гос. службы, 1996. 76 с.
3. Галеева А. М. Курок М. Л. Методологические основы экологического образования и воспитания. *Биология в школе*. 1981. № 2. –С. 6–12.
4. Гирусов Э. В. Экологическое сознание как условие оптимизации взаимодействия общества и природы. *Философские проблемы глобальной экологии:* [сб. науч. тр.]. М.: Наука, 1983. С. 105–121.
5. Глазачев С. И. Когай Е. А. Экологическая культура и образование: очерки социальной экологии. М.: Горизонт, 1999. 173 с.
6. Калинина О. Е. Формирование экологической культуры будущих социальных педагогов в педвузе: автореф. дисс. ... канд. Тула, 2005. 25 с.
7. Капська А.И. Деякі аспекти професійної підготовки соціальних педагогів і соціальних працівників. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету ім. О.Довженка.* Серія: Педагогічні науки. 2010. №15. С.12-16
8. Кравець В. Психолого-педагогічні основи підготовки школярів до сімейного життя. Тернопіль: Колосок,1977. 180 с.
9. Криловець М. Г. Використання міжпредметних зв'язків у професійній підготовці майбутніх учителів. Наукові записки Ніжинського держуніверситету: Психолого-педагогічні науки. 2006. №5. С. 138−140.
10. Литвиненко С. А. Соціально-педагогічна підготовка майбутнього вчителя : [монографія]. Одеса: СВД Черкасов М. П.; Рівне: РДГУ, 2004. 302 с.
11. 119 Математический энциклопедический словарь. Под. ред. В. П. Прохорова. М.: Советская энциклопедия, 1988. 847 с.
12. Медведев В. И. Алдашева А. А. кологическое сознание: учеб. пособ. 2-е изд., доп.]. М.: Логос, 2001. 384 с.
13. Паладянц Е. Формирование научного мировоззрения школьников средствами межпредметной интеграции: автореф. дис... канд. пед. наук. Ставрополь, 1999. 17 с.
14. Плугина Н. А. Межпредметные связи в условиях формирования у студентов естественнонаучного стиля мышления. *Вестник МаГУ.* Магнитогорск: МаГУ, 2001-2002. Вып. 2-3. С. 297-299.
15. Романовська Л. Особливості підготовки майбутніх соціальних працівників до роботи з різними типами сімей. *Науковий вісник Чернігівського університету: збірник наукових праць.* Вип. 674. Педагогіка та психологія. Чернівці: Чернівецький нац. у-т, 2013. 208 с.
16. Шаронова Е. Г. Модель социально-экологического воспитания будущего учителя. Педагогика. 2012. № 4. С. 38–44.
17. Шафоростова Н. И. Методика эколого-педагогической подготовки студентов университета к социальной работе с семьёй. дис... канд. пед. наук. Магнитогорск. 2006. 187 с.

Open Access Peer-reviewed Journal

Science Review

DOI: https://doi.org/10.31435/rsglobal_sr

9(16), October 2018

SCIENTIFIC EDITION

Indexed by:

RS Global

INDEX COPERNICUS INTERNATIONAL

Academia.edu share research

BIBLIOTEKA NARODOWA

Passed for printing 26.10.2018. Appearance 31.10.2018.
Typeface Times New Roman.
Circulation 300 copies.
Publisher RS Global Sp. z O.O., Warsaw, Poland, 2018
Numer KRS: 0000672864
REGON: 367026200
NIP: 5213776394
https://ws-conference.com/